

HOE GAAT HET PRETLOKET OM MET DREPELS

Beste,

Deze nota gaat over de drempels die mensen in armoede ervaren wanneer ze willen deelnemen aan culturele activiteiten. Alles wat hier beschreven staat is gebaseerd op een eerdere publicatie van Recht-Op: "Recht-Op Cultuur: drempels die mensen in armoede belemmeren in hun culturele participatie". Je kan ze terugvinden op de website van Recht-Op.

In deze bijlage proberen we duidelijk te maken hoe we het werken rond drempels implementeren in de werking van het pretloket.

- ★ We weten dat mensen in armoede amper deelnemen aan culturele activiteiten.
- ★ Er moeten meer kansen gecreëerd worden zodat mensen in armoede zelf kunnen uitmaken of ze van dat recht gebruik maken.
- ★ Want niet willen deelnemen, is een keuze, MAAR niet kunnen deelnemen, is uitsluiting.

Dit wordt samengevat in onze slogan Iedereen recht op cultuur, het credo waarop de pretloketten zijn gebouwd.

Vooraleer we stilstaan bij hoe het pretloket omgaat met de verschillende drempels willen we bij wijze van inleiding meegeven dat werken aan drempels altijd tijd vraagt en dus nooit kan aangepakt worden met éénmalige acties. De voornaamste verdienste van het pretloket is dat het, naar analogie van de cultuurwerking van Recht-Op, inzet op ontmoeting waarbij mensen in armoede en mensen die niet in armoede leven een langdurig proces/traject afleggen in een omgeving die het deelnemen aan cultuur prikkelt en stimuleert.

Veel Leesplezier!

Danny Jacobs

Cultuurwerker Recht-Op vzw

DE AANPAK VAN DE ZICHTBARE DREMPELS

INFORMATIE ★ VRIJE TIJD ★ GEZELSHAP ★
KOSTPRIJS ★ BEREIKBAARHEID ★ KINDEROPVANG

OVERZICHTELIJKE INFORMATIE OVER HET AANBOD

★ EEN MOBIELE STAND

Onze belangrijkste manier om informatie over cultuur en vrije tijd duidelijk en zichtbaar te maken tijdens de pretloketten is het bijhouden van een mobiele stand. Daarin wordt het aanbod van Antwerpen zo visueel mogelijk getoond. Er zijn ook enkele computers beschikbaar om activiteiten op te zoeken, tickets te bestellen, enz. Er is een team van vrijwilligers om mensen te helpen. Brochurehouders worden opgedeeld in genre, prijs, plaats, enz.

★ EEN MAANDMENU IN DE PRETGAZET

Omdat het onmogelijk is om het hele aanbod duidelijk en overzichtelijk te presenteren maken we ook een selectie die we in de verf zetten. Van dit maandmenu brengen we achtergrondinformatie en praktische regeling samen in een pretgazet. Bij deze activiteiten proberen we een antwoord te bieden op de vragen waar mensen in armoede mee zitten als ze overwegen om naar een voorstelling te gaan. De activiteiten zijn onderverdeeld in groepsuitstappen die geleid worden door één van de vrijwilligers, duo-uitstappen en individuele uitstappen. De pretgazet blijft na het pretloket liggen in de buurthuizen, zodat mensen de kans krijgen om later nog in te schrijven.

VRIJE TIJD CREËREN

“Moest ik een beetje meer tijd hebben, dan kon ik ook eens naar een theater of een cinema of zo gaan. Maar ik kom tijd tekort.”

Uit: culturele participatie van kansarmen. Een kwalitatief onderzoek naar drempels tot cultuurdeelname, scriptie pedagogische wetenschappen, Eva Deckers, Gent, p.48

Aan de tijdsdruk die mensen in armoede kennen door het voortdurend moeten regelen van zaken, kunnen we in het pretloket weinig veranderen.

We kunnen wel inspelen op hun subjectieve tijdsbeleving. We benoemen voortdurend het stressverminderend aspect van deelname aan culturele

activiteiten. Van zodra ze dit eenmaal hebben ervaren merken we dat mensen bewuster tijd vrij maken.

IN GEZELSHAP KUNNEN DEELNEMEN AAN CULTUUR

De meeste mensen, ongeacht hun sociale status, gaan liever niet alleen op uitstap. Dit geldt ook voor mensen in armoede. In de pretloketten bereiken we veel mensen die geïsoleerd leven. Hun netwerk bevindt zich voornamelijk in het buurthuis maar zelden doen ze samen buitenhuisactiviteiten. Tijdens het pretloket bieden wij daarom groepsuitstappen aan. Voor deze uitstappen wordt afgesproken om samen te vertrekken en wie wil wordt nadien ook naar huis gebracht. Naast deze groepsuitstappen organiseren we duo-uitstappen waarbij vrijwilligers op stap gaan met bezoekers die extra zorg / veiligheid op maat nodig hebben. Bezoekers die enkel nood hebben aan de kortingen die we bieden kunnen individueel weggaan.

CULTUUR EN VRIJE BETAALBAAR MAKEN

In ons maandmenu geven we voorrang aan voorstellingen die reeds in het A-kaartaanbod zitten. Daarnaast nemen wij altijd enkele gratis activiteiten op. Andere uitstappen die betalend zijn worden meestal beperkt tot 2€. Dit komt overeen met het bedrag dat mensen met een A-kaart met verhoogde tegemoetkoming betalen bij verschillende cultuuraanbieders. Voorstellingen waarvoor de A-kaart niet kan gebruikt worden kunnen we aan die prijs aanbieden door beroep te doen op het lokaal en bovenlokaal fonds.

Aan mensen zonder verhoogde tegemoetkoming vragen we zich in te schrijven voor de groepsuitstappen. Daar willen we immers een gemengd publiek bereiken. Dit werkt netwerkverbredend en is bevorderend om een aantal andere drempels weg te werken. Het pretloket bewaakt dat de meerderheid van de deelnemers uit mensen in armoede bestaat. De verhouding die we daarbij gebruiken is 3/4de doelgroep en 1/4de overige deelnemers.

Om de A-kaart en haar mogelijkheden duidelijk te maken leggen we met iedereen die het wil een traject af, gaande van informeren, helpen bij de aanschaf, samen leren gebruiken, enz. Zo kunnen deelnemers op langere termijn zelfstandig met hun A-kaart aan cultuur participeren en blijven ze niet [financieel] afhankelijk van het pretloket.

DE BEREIKBAARHEID VAN CULTUURHUIZEN VOOR ALLE DEELNEMERS VERHOGEN

In de pretgazet staat bij elke voorstelling met welke bus of tram je ter plaatse kan geraken. Bij de groepsuitstappen neemt één van de vrijwilligers de organisatie van samen vertrekken en terugkomen ter harte. Het samen zoeken naar oplossingen voor mensen die niet alleen ter plaatse geraken is steeds een denkoefening die gemaakt wordt in het pretloket. Indien nodig, en indien een vrijwilliger gevonden wordt, kunnen mensen zelfs thuis opgehaald worden. Dit laatste vragen vooral oudere mensen die 's avonds niet alleen buiten durven.

Waar we nog geen oplossing voor hebben is het opvangen van de eventuele meerkost van het openbaar vervoer.

KINDEROPVANG VOORZIEN DOOR HET UITBOUWEN VAN EEN INFORMEEL NETWERK

Bij de inschrijving voor een uitstap wordt steeds gepeild of kinderopvang nodig is. Als mensen de officiële kanalen niet kennen (bvb de gezinsbond) worden de mogelijkheden uitgelegd. Dit stuitte in het begin op veel argwaan bij mensen in armoede. Zij laten onbekenden immers niet graag thuis komen, laat staan hun kinderen bij hen achterlaten. Bovendien kost een babysit opnieuw geld. Toch kunnen veel mensen die naar het pretloket komen niet terugvallen op eigen familie/kennissen/vrienden. In het pretloket zoeken we daarom naar oplossingen binnen het informele netwerk van het buurthuis.

DE AANPAK VAN DE ONDERLIGGENDE DREMPELS

CAPACITEIT OM CULTURELE INHOUD TE VERWERKEN ★ STATUSVERLEGENHEID ★ STATUSMOTIVATIE

Met onderliggende drempels bedoelen we die drempels die overblijven als 'ik kan het niet betalen', 'ik heb geen tijd', 'ik weet niet wat er te doen is' en 'ik heb geen babysit' opgelost zijn.

Het gaat dan over drempels die voortkomen uit een diepgeworteld gevoel van zich minder voelen dan anderen.

Het inzetten van de ervaringsdeskundigen van Recht-Op tijdens het pretloket

is voor vele zaken een meerwaarde maar vooral om deze drempel mee te bestrijden.

CAPACITEIT OM CULTURELE INHOUD TE VERWERKEN VERGROTEN

Mensen in armoede hebben meestal te weinig kans gehad om hun capaciteiten om culturele informatie te verwerken te kunnen ontwikkelen. Ze moeten dus “leren” kunst en cultuur te smaken. Dit doen we binnen het pretloket op verschillende manieren.

Ten eerste helpt het om uitstappen te organiseren waarbij mensen met en zonder cultuurervaring samen deelnemen. Het gebruiken van de duo-methodiek is hierbij ideaal. Maar ook groepsuitstappen met een gemengd deelnemersveld zorgen voor kruisbestuiving. Na de voorstelling polsen de vrijwilligers bij deelnemers of ze het leuk vonden en waarom. Waar mogelijk wordt teruggekoppeld met andere deelnemers. Door zo elkaars ervaringen uit te wisselen leren zwakkere deelnemers onbewust en in een ongedwongen sfeer van de meer ervaren cultuurgangers.

Ten tweede leggen we trajecten af met cultuurhuizen. Als we bvb naar een operavoorstelling gaan zal tijdens het pretloket in de maand voordien iemand van de Opera een woordje uitleg komen geven over het stuk. Bij de voorstelling in het Toneelhuis [Romeo en Julia] werd door de publiekswerker de week voordien een diavoorstelling gegeven over de achtergrond van het verhaal. Deze voortrajecten werken drempelverlagend en in het bijzonder leren ze mensen te begrijpen waarover sommige dingen gaan, welke metaforen worden gebruikt, enz. In een ideaal scenario zou dit altijd moeten gebeuren maar dit is praktisch onhaalbaar.

STATUSVERLEGENHEID WEGWERKEN

Het gevoel er niet bij te horen zit bij mensen in armoede diep ingebakken. Het gevoel dat cultuur niets voor hen is evenzeer. Cultuur wordt vaak beschouwd als een luxeproduct waar zij geen recht op hebben. Dit schaamtegevoel kan zo overheersend zijn dat het mensen telkens opnieuw weerhoudt te participeren.

In het pretloket proberen wij op allerlei manieren expliciet en impliciet aan iedereen de boodschap te geven dat deze statusverlegenheid niet nodig is. Om te beginnen is er de slogan ‘iedereen recht op cultuur’. Die maakt duidelijk dat niemand wordt uitgesloten. We hebben ook een banner laten maken met

getuigenissen van mensen in armoede die op hun manier vertellen dat cultuur ook voor hen is. Deze getuigenissen staan centraal in het pretloket.

Daarnaast vraagt het wegwerken van status-verlegenheid vooral veel tijd. We merken dat herhalend deelnemen aan activiteiten langzaam dit gevoel verkleint. Het aanbieden van een stukje cultuur tijdens het pretloket, zonder vooraf te moeten inschrijven, tickets te kopen, enz helpt hier zeker ook voor een stuk. Mensen komen langs tijdens het pretloket voor de ontmoeting en voelen zich totaal niet verplicht om ook in te schrijven voor één van de uitstappen. Het aanbieden van “iets van cultuur in hun vertrouwde omgeving” tijdens het pretloket geeft reden om langs te komen. Wanneer zij er klaar voor zijn kunnen zij de stap naar deelnemen zetten. Het is een belangrijke taak van vrijwilligers en werkers om op een ongedwongen manier iedereen aan te moedigen.

STATUSMOTIVATIE VERSCHAFFEN

Statusmotivatie wordt gedefinieerd als ‘de overheersende normen ten aanzien van cultureel gedrag in de kring van mensen met wie men veel omgaat’ [Ganzeboom, 1989].

In bepaalde middens verkrijgt je status door deel te nemen aan culturele activiteiten. In die middens verkeren mensen in armoede meestal niet. Deelname aan culturele activiteiten is doorgaans geen gespreksonderwerp in hun sociale netwerk. Als niemand in je omgeving belang hecht of je naar een bepaald theaterstuk bent geweest of niet, als niemand je daarop aanspreekt, dan moet je al een hele grote innerlijke motivatie hebben om deel te nemen aan cultuur.

Tijdens het pretloket proberen we een omgeving te creëren die uitnodigt om over cultuur te praten. Dit is uiteraard moeilijk af te dwingen maar het is wel mogelijk om dit te stimuleren. Dit is één van de belangrijkste taken van het pretloket en dé reden waarom het pretloket geen ticketbalie is. Het moet mogelijk zijn om met mensen gesprekken aan te gaan, tussen werkers en deelnemers, tussen vrijwilligers en deelnemers en vooral tussen deelnemers onderling. Ook is het voorzien van een stukje cultuur tijdens het pretloket belangrijk. Wij hebben gemerkt dat het organiseren van leesgroepjes, verhalenvertellingen, enz zorgt dat mensen langer blijven hangen en spontaan beginnen te vertellen over hun beleving van die dag, maar ook over eventuele belevingen uit het verleden. Eens het gesprek gaat over cultuur en vrije tijd moedigen mensen elkaar aan om volgende keer mee te gaan.

A kaart

BUURTWERK
't Pleintje

Samen Tegen Armoede
STAN VZW
Antwerps Netwerk

Cultuur
Centrum
Deurne

